HÔRNSTENEN

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)
5/2025

VAD HAR KANDIDIDATUTBILDNINGEN LÄRT OSS? S. 4–5

EN UNIK BIROLL

Nyligen godkände påven Leo XIV en doktrinär not där det fastslås att Maria, Jesu mor, inte ska kallas medförlosserska eller ”medförlossare”. År 2019 avvisade den tidigare biskopen av Rom, Franciskus, försök att utnämna Maria till medförlossare vid sidan av Kristus och beskrev dem i starka ordalag som dumheter eller nonsens.

Behovet av upprepade uttalanden från den romersk-katolska kyrkans högsta ledning härrör från en ihållande debatt inom kyrkan sedan medeltiden, där man har velat stärka Marias roll som frälsare vid Kristi sida.

Det är uppmuntrande att den ena romerska biskopen efter den andra har avvisat dessa försök som obibliska. Jag hade hoppats på samma ståndaktighet från våra egna biskopar i frågor där obibliska läror och sedvänjor har införts i kyrkan.

Å andra sidan bör Leo XIV inte överdrivet berömmas för sin teologiska klarhet, eftersom han valde att avsluta sitt tal på balkongen i Peterskyrkan med Ave Maria-bönen istället för exempelvis Fader vår, som förenar alla kristna.

Även om Gud själv föddes som människa genom Jungfru Maria, och hennes roll som Frälsarens moder är oersättlig och unik, är det ändå en mänsklig tjänst, inte ett gudomligt frälsningsverk.

När ängeln förkunnade den glada nyheten för herdarna i Betlehem på den första julaftonen, ville han leda dem till Jesus, syndarnas Frälsare:

"Var inte rädda! Jag bär bud till er om en stor glädje för hela folket: I dag har en Frälsare fötts åt er i Davids stad. Han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: Ni ska finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba." (Lukasevangeliet 2:10–12)

Maria var på inget sätt föremål för detta glädjande budskap. Ängeln nämner inte ens att du också kommer att träffa barnets mor, Maria, på samma resa.

Under sin första jul var Maria glad över att spela en biroll, om än en mycket betydelsefull sådan. Hon var lika förvånad över hur Guds frälsningsplan började utvecklas genom hennes barn. För oss är hon en syster i Kristus genom tron och på många sätt ett utmärkt exempel på en person som tror på Jesus.

Aposteln Petrus vittnesbörd om Jesus gäller fortfarande: ”Hos ingen annan finns frälsningen, och under himlen finns inget annat namn som människor fått genom vilket vi blir frälsta." (Apostlagärningarna 4:12)

SOILI HAVERINEN
GENERALSEKRETERARE
8.12.2025
WWW.DEEPL.COM OCH
CHRISTIAN PERRET

STÖD STI:S FINANSIELLA STABILITET MED DIN JULKLAPP

I slutet av oktober hade Finlands teologiska institut (STI) ett underskott på -72 000 euro. Vårt stöd var särskilt svagt under sommaren. Kan du ge vårt arbete en julklapp som hjälper oss att samla in de medel vi behöver för detta arbete även i år?

STI:s ekonomi är beroende av ekonomiskt stöd från våra vänner. Lika viktigt är att våra vänner be för vårt arbete. Således kommer vårt arbete att fortsätta så länge det finns kristna vars hjärtan rörs av vår Herre Jesus att stödja det. Vi tackar er varmt för att ni varit en del av vårt arbete under det gångna året! Utan trogna vänner skulle det inte vara möjligt.

Om du vill stödja STI:s arbete med en julklapp kan du göra det via MobilePay-nummer 51533 (betalningsreferens ”julklapp”) eller via banköverföring:

Danske Bank FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH

MobilePay

Teologiska institutet i Finland rf

#51533

Vi önskar er en glädjefylld vår Herre Jesu Kristi födelsedag och välsignelse för året 2026!!

VAD HAR KANDIDATUTBILDNINGEN LÄRT OSS?

UTVÄRDERING AV DEN FÖRSTA TERMINEN

I augusti började kandidatprogrammet i teologi i samarbete med Fjellhaug Internasjonale Høgskole i Norge. Den egna utbildningen har varit efterlängtad i årtionden, och starten har förberetts länge bakom kulisserna. Nu närmar sig den första höstterminen i detta utbildningssamarbete sitt slut. Sluttentamina står för dörren, och därefter riktas blicken mot vårterminen.

Jag har haft förmånen att undervisa i en av höstens tre kurser, med titeln Introduktion till Bibeln. Kursen består av två delar: en introduktion till den vetenskapliga forskningen om Gamla och Nya testamentet samt en introduktion till Bibelns innehåll. Jag har också fått sätta mig in i innehållet i de två andra höstkurserna. Den ena är en introduktion till filosofins historia och moralfilosofi, den andra en introduktion till kristen dogmatik och etik.

Vilka tankar har utbildningen väckt hos läraren? Vad har hösten gett?

UTBILDNINGEN ÄR HÖGKVALITATIV OCH MÅNGSIDIG

Mitt främsta intryck av utbildningen är dess höga kvalitet. Litteraturen bygger på forskning, författarna är universitetslärare, och flera av böckerna ges ut av universitetsförlag. Innehållet är intressant och varierat.

Fjellhaug inte är ett prästseminarium. Utbildningen har ett praktiskt element – Fjellhaug utbildar målmedvetet medarbetare för kyrkligt arbete och har en stark luthersk och andlig identitet samt en tydlig missionssyn. Fjellhaug skäms inte för trons perspektiv eller verklighet.

Samtidigt är utbildningens kunskapsmässiga och färdighetsmässiga mål ”akademiska”. De handlar om att känna till teologins olika områden och kunna bearbeta denna kunskap. Eftersom det inom teologin finns många olika synsätt, måste man lära sig att förstå, analysera och bedöma dem. Till exempel är läroboken i moralfilosofi skriven primärt för en universitetskontext, där det blir lärarens och studentens ansvar att finna det kristna perspektivet. Därför kan man konstatera att utbildningen kräver ett tydligt engagemang av studenten. Kurserna kan inte genomföras snabbt eller med liten ansträngning.

STUDENTERNA BEHÖVER DET TEOLOGISKA INSTITUTET

För det andra är STI:s insats i utbildningen betydande. Där syftar jag inte i första hand på min egen arbetsinsats som kurslärare. Jag menar att de studenter som antagits till utbildningen kontinuerligt drar nytta av de föreläsningar som STI ordnar som stöd för kurserna. På dessa går man igenom kursinnehåll, förklarar svåra avsnitt i kurslitteraturen, bearbetar centrala begrepp och diskuterar studierna i allmänhet. Allt detta sker på finska. Utbildningens innehåll är nämligen på engelska – både litteraturen och Fjellhaugs föreläsningar.

En av höstens stora utmaningar har därför varit att hjälpa studenterna att få grepp om studierna på ett främmande språk. I det sammanhanget är stödundervisning på modersmålet mycket värdefull.

I början av hösten utnyttjades STI:s närundervisning och distansträffar mer än nu, troligen därför att allt var nytt och främmande i början. Nu har de studerande hittat sin egen studietakt och studiemetod, blivit bekanta med utbildningens digitala läroplattform och behöver inte längre samma omedelbara trygghetsnät. Det finns en grupp studenter som dagligen kommer till STI och deltar aktivt i de flesta möten, på plats eller på distans. Vårt stöd behövs alltså fortfarande.

STI SOM LÄRANDEGEMENSKAP

För det tredje har STI visat sig vara en studiegemenskap. Inom utbildningen är allt nytt – både för studenterna och för STI:s personal. Därför lär vi oss ständigt nytt tillsammans. Under lunchtid är det liv och rörelse i köket, något man sällan såg förra våren. Även vid andakterna mitt på dagen och vid eftermiddagskaffet har deltagandet varit stort. De som studerar teologi vid Helsingfors universitet har fortsatt att komma till STI. Några nya har också hittat hit. Dessa två grupper har fått lära känna varandra, växa tillsammans och uppbygga varandra. Det finns dagar då studenterna får leta efter läsplatser eftersom nästan allt är upptaget. Vi befinner oss mitt i STI:s kallelse och uppdrag!

Sammantaget, med tanke på utgångsläget, anser jag att hösten har varit lyckad och att det varit värt allt arbete att starta utbildningssamarbetet. Jag ser med stort intresse fram emot framtiden, när de färdigutbildade studenterna går ut i arbetslivet. Utbildningens frukter kommer på allvar att visa sig först med tiden. Därför gäller det att ha tålamod i nuet.

UTMANINGEN ATT FÖRENA BEHOV OCH RESURSER

Förutom berikande lärdomar har även utmaningar uppstått. För det första prövas STI:s resurser när det gäller att stödja studenterna. I nuläget krävs det av personalen teologisk mångkompetens utöver de färdigheter som hör till studievägledning. Bland studenterna finns också sådana som skulle behöva stödundervisning på svenska eller engelska. Dessa behov har STI hittills inte kunnat tillgodose.

För det andra har höstens erfarenheter utmanat STI:s föreläsningsverksamhet. Det har ordnats färre traditionella eftermiddagsföreläsningar än under tidigare år. Framöver vore det viktigt att hitta teman som tydligt tjänar teologistudenterna (både från Fjellhaug och Helsingfors!), ger intresserade en smakbit av utbildningen och i allmänhet betjänar kristna med god teologi. Sådana ämnen planerar vi redan för nästa vår.

TEXT: VESA OLLILAINEN
FOTO: SOILI HAVERINEN

INGEMAR KLEMETS RÅD TILL TEOLOGIESTUDERANDE: FYLL ER MED SÅ MYCKET GOD TEOLOGI NI KAN!

Ingemar Klemets, som är född i Kenya och i våras började arbeta som hemlandsledare för Svenska Lutherska Evangeliföreningen (SLEF), talar bättre swahili än finska, men vilka råd ger han dagens teologiestuderande?

*****

Kan du börja med att berätta lite om dig själv?

Jag är gift med Marlene, som arbetar inom äldreomsorgen. Vi har fem barn och sex barnbarn. Jag föddes för 61 år sedan på ett missionsfält i Kenya. Jag talar bättre swahili än finska. Innan jag började som hemlandsledare i SLEF var jag kaplan i Vörå församling (KAJ-landet!) i 19 år och dessförinnan missionär i Kenya i nio år.

Du började som hemlandsledare för SLEF i våras. Vad innebär ditt arbete?

Mitt arbete innefattar predikande, undervisning, andlig vägledning och administration. Eftersom SLEF:s verksamhetsområde täcker nästan hela den svensktalande delen av Finland innebär mitt arbete mycket resande med bil och tåg. SLEF har traditionellt haft ett starkt lekmannaengagemang. Vi försöker också utbilda unga människor att ta ansvar, från lägerledare till lekmannapredikanter. Vår gudstjänstverksamhet växer i Helsingfors, Åbo och Vasa.

Hur skulle du beskriva ditt kall? Har det förändrats med tiden?

Jag tycker om att tala och undervisa. Jag har också tyckt om att samtala med människor. Som församlingspastor i Finland hade jag mer kontakt med ”vanliga människor”, medan åhörarna i SLEF:s sammanhang är mer vana kyrkobesökare. Med Paulus ord kan jag i SLEF erbjuda mer ”fast föda” än ”mjölk”.

Du är också medlem i STI:s styrelse. Hur ser du på STI:s betydelse?

STI har sammanfört många väckelserörelser och kristna organisationer. Samarbetet, som var omöjligt för bara några decennier sedan, växer nu på ett glädjande sätt. När den kyrkliga atmosfären blir kyligare måste de som tror på Bibeln och Kristus stödja varandra mer och mer och på olika sätt.

Vilket budskap vill du sända till teologistudenter?

Paulus ord till den unge Timoteus är relevanta för varje ny generation av präster och ledare i Kristi kyrka: ”Håll fast vid det du har lärt dig och blivit övertygad om. Du vet av vilka du har lärt det, och du känner från barndomen de heliga Skrifterna som kan göra dig vis så att du blir frälst genom tron på Kristus Jesus.”(2 Tim. 3:14–15). Till dagens teologiestuderande: ni efterfrågas och behövs i många sammanhang. Fyll er med så mycket god teologi ni kan; på min tid hade vi inte samma goda möjligheter. Ta emot den välsignelse som STI vill förmedla!

INTERVJU: SOILI HAVERINEN
FOTO: ANDERS WINGREN
WWW.DEEPL.COM OCH TOMAS KLEMETS

SLEF

KYRKFOLKETS ANDVENTSFEST LÖRDAG 13.12.2025

Pedersöre kyrka, Vasavägen 118, Jakobstad

Välkommen med!

Kl. 14 Hur bygger vi kyrka? Panelsamtal. Stig-Erik Enkvist, Albert Häggblom, Daniel Nummela, Tom Säilä.
Moderator Soili Haverinen.
Kl. 15 Kaffeservering i församlingshemmet.
Kl. 16 Bibelstudium. ”Det särskilda ämbetet och det allmänna prästadömet.” Timo Laato.
(Paus för middag som var och en ordnar själv)
Kl. 19 Sångfest. Kören Adorate, Cantate och Gloria. Andakt Martti Vähäkangas.
Organist Nina Mård.
Altarandakt Stig- Erik Enkvist.

Läs mera:
kirkkokansa.fi/sv

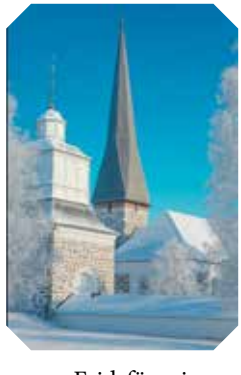

Oganisatörer: Laestadianernas Fridsföreningars Förbund (LFF), Missionsförbundet Rauhan Sana (LYRS), Bedjarrörelsen i Västra Finland (LSRY), Pedersöre svenska församling, Finlands ev.luth. Folkmission (SEKL), Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland (SLEY), Finska Bibel-institutets stiftelse (SROS), teologiska institutet i Finland (STI) och Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF)

FJELLHAUG VÄLKOMNADE KANDIDATUTBILDNINGENS FÖRSTA ÅRS STUDERANDEN I SOLIGT VÄDER

Studerandena som i augusti påbörjade sin kandidatexamen i Theology, Mission and Ministry vid Fjellhaug International University College reste till Oslo den 22–26 september för den första närstudieperioden. Tolv studerande och generalsekreterare Soili Haverinen deltog i resan.

Oslo välkomnade studerandena med solsken och vänlighet. Det var tydligt att lärarna och övrig personal vid Fjellhaug var mycket glada över denna nya grupp studerande. Under veckan deltog man i föreläsningar och fick möjlighet att lära känna andra Fjellhaug-studerande och staden Oslo. Nästa närstudieperiod kommer att vara i februari, under vecka sju. Den teologiska experten Vesa Ollilainen kommer att resa med studerandena denna vecka.

Tack för era förböner för den ackrediterade utbildningen och dess studeranden! Fortsätt att be.

* * * * *

IUSTITIA 40: FRÅN KARESUANDO TILL GAMBIA: PERSPEKTIV PÅ LESTADIANISMENS HISTORIA PUBLIKATIONEN FYLLDE STI:S LOKALER TILL SISTA PLATS

Iustitia 40 publicerades i STI:s utrymmen den 30 september 2025. Under ledning av professor emeritus Jouko Talonen presenterade en stor och kunnig grupp av författare artiklarna i boken för både publiken på plats och för dem som följde med på streamingen.

Boken, som sammanställer helt ny information om forskningen om læstadianismen, väckte så stort intresse att fler personer deltog i evenemanget än vid invigningen av de nya utrymmena ett år tidigare. Den 382-sidiga boken har också sålt bra. I slutet av året kommer vi att utvärdera om redan en ny upplaga behövs.

En videoinspelning av lanseringen finns här: https://www.youtube.com/live/XrWdnVkQ-bQ? och boken kan beställas från sti@sti.fi för 30 euro + postavgift.

* * * * *

STI PÅ PLATS PÅ MAATA NÄKYVISSÄ-FESTIVALEN I ÅBO

Den 21–23 november 2025 hölls Maata Näkyvissä-festivalen för 40:e gången i Åbohallen. STI:s medarbetare Kirsi Kuru, Vesa Ollilainen och Soili Haverinen var på plats för att träffa ungdomar och församlingsarbetare och presentera STI:s verksamhet. Redan under fredagen besökte många gymnasieelever som drömmer om att studera teologi STI:smonter – särskilt för att höra om STI:s och Fjellhaugs kandidatprogram! Det var verkligen uppmuntrande att se att folk verkar vara förvånansvärt väl informerade om den nya utbildningen. Framtiden ser lovande ut. Låt oss be för dessa ungdomar!

STUDIERESA UPPSKJUTEN TILL 8–14 OKTOBER 2026

Den gemensamma studieresan till Israel som organiseras av STI och Folkmissionens institut har skjutits upp från våren till hösten. Den nya tidpunkten är 8–14 oktober 2026. Resan är fortfarande beroende av att säkerhetsläget tillåter resor till det heliga landet. Mer information om resan kommer senare.

Under resan kommer deltagarna att besöka bibliska platser i Galileen, Judeen och Jerusalem, med lokala teologiska guider.

Om du är intresserad av att delta i resan, kontakta Kirsi Kuru (kirsi.kuru@sti.fi).

* * * * *

OM EKONOMIN

Ur ett stödperspektiv fortsatte den svaga sommaren att kasta en skugga över den tidiga hösten, vilket resulterade i att vi i slutet av oktober fortfarande låg långt efter vårt stödmål.

Intäkterna för januari–oktober uppgick till 244 000 euro, kostnaderna till 316 000 euro och resultatet blev en förlust på -72 000 euro. Av intäkterna kom 25 000 euro från medlemsorganisationernas medlemsavgifter, 55 000 euro från understödsmedlemmarnas avgifter och 129 000 euro från andra stödkällor. I slutet av oktober var det ekonomiska stödet -48 000 euro under det budgeterade. Den bifogade figuren visar månatliga intäkter och utgifter.

Det nya kandidatprogrammet kommer att kräva ytterligare resurser i form av arbetskraft och lokaler redan nästa höst, när två årskurser kommer att studera samtidigt.

Det regelbundna, månatliga stödet från våra vänner utgör ryggraden i vår ekonomi. Om du ännu inte stöder vårt arbete varje månad, ber jag dig att överväga om du kunde börja bidra med någon summa varje månad.

Också ett litet regelbundet bidrag är betydande, för det ekonomiska ansvaret fördelas på så många. De månatliga bidragen varierar nu från några euro upp till några hundra euro. Om du stöder oss, medger din livssituation en höjning av summan? Vi ber också om förbön att det ekonomiska understödet skulle räcka till för de växande behoven.

Ett varmt tack för allt ditt stöd , både för förböner och det ekonomiska understödet!

TEXTER OCH DIAGRAM:
SOILI HAVERINEN
FOTO: STI ARKIV
WWW.DEEPL.COM OCH LEIF ERIKSON TILLSAMMANS MED FREDRIK KLEMETS

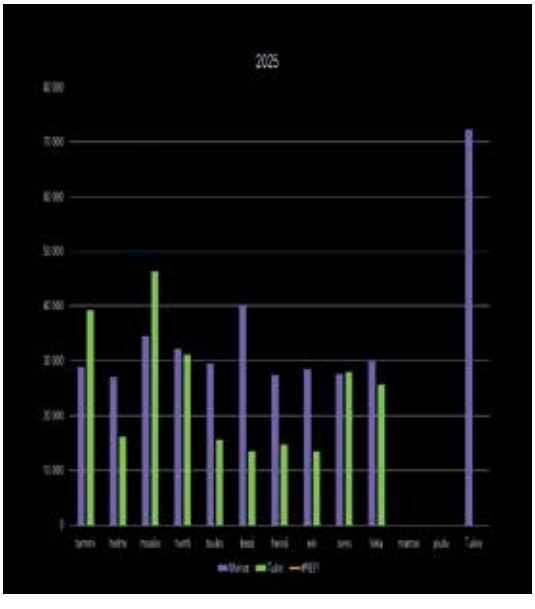

INTET ÄR SOM VÄNTANSTIDER...

Så skrev den svenska diktaren Erik Axel Karlfelt i tiderna i sin berömda dikt med samma namn. Han fångade där tanken om den goda väntan, väntan på något gott.

Advent betyder väntan. Det är väntan på julen, dagen då Gud kommer till oss genom Jesu födelse till vår jord och till våra hem. Att vänta betyder också att ett hopp om en frälsare har fötts, att dagens ljus är nära.

Vi som är människor behöver få hoppas. Vi klarar oss inte utan hopp, eller utan ljus i mörkret. Det finns ju så många bekymmer i vår tillvaro. Och mörkret omkring oss har så många namn. Vi behöver få hoppas på en bättre framtid. Vi behöver få tro att Gud bryr sig om oss.

Adventsdagens evangelium berättar om människor som bredde ut sina mantlar på vägen framför åsnan som Jesus red på. Jesus hade väckt deras innersta längtan. De som sjöng hosianna, för ett hopp hade fötts om något bättre, en tid med en ny konung. Min Gud, kom till mig. Min Messias, fyll mig med livsinnehåll och mening. Min Herre och konung, ge mig den frid som ingenting i världen kan ge.

Vi människor är evighetsvarelser och vår längtan heter evighet. Därför kan vår längtan aldrig fyllas av det materiella eller det timliga. Djupt inom oss vet vi att bara en evig Gud kan svara mot vår innersta längtan.

Väntanstider är att lära sig att hoppas. Gud vill ge dig en framtid och ett hopp, en glädje att se fram emot. Och hans löfte är fast grundat: se, din konung kommer till dig, frälsaren Jesus Kristus. Men medan

väntar varar behöver vi tålamod, för det är mörkt innan det ljusnar.

Olle Svensson skriver i sin dikt så här:

Morgonen nalkas man bara från nattsidan.
Ett äventyr nattetid är alla morgonfärder,
alla vandringar i morgonriktning.
Att färdas mot morgon
är alltid en framryckning nattetid.
Och morgon framför sig
har den som har morgon inom sig.

* * * * *

Jag vill tillönska er alla en adventstid fylld av glad förväntan.

TEXT: TORSTEN SANDELL,
PASTOR / SVENSKA LUTHERSKA EVANGELIFÖRINGEN I FINLAND (SLEF)
FOTO: TUA SANDELL

Adressen Kajsaniemigatan 4 A, 7. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

MobilePay 51533

Annställda
generalsekreterare Soili Haverinen
sekreterare Kirsi Kuru
sakkunnig i teologi Vesa Ollilainen

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läseplatser.

Öppet under perioderna kl. 9–16. Institutet på jullov 15.12.-6.1.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Daniel Nummela,
Finlands ev.luth. Folkmission

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Såningsmannen
Bedjarrörelsen i Västra Finland
Finlands ev.luth. Folkmission
Luth. Evangeliföreningen i Finland
Finska Bibel-institutet
Sv.Luth. Evangeliföreningen i Finland
Laestadianernas Fridsföreningars Förbund och
Missionsförbundet "Rauhan Sana"

Finansieras av frivilliga bidrag.
Medlemsavgift för understödande medlemmar:
50 €/år (studerande gratis, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
RA/2020/1362 som började 1.1.2021 och är giltigt tills vidare.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

. D022
A
Posti Oy
Posti Green

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 4 A
00100 HELSINGFORS

VI ÖNSKAR ALLA STI:S VÄNNER EN VÄLSIGNAD
JULTID OCH ETT NÅDERIKT NYTT ÅR 2026!

PÄRMBILDER @PIXABAY.COM

TROFAST ÄR HAN SOM KALLAR ER, HAN SKA OCKSÅ UTFÖRA SITT VERK.
(1.TESS. 5:24)